

2 Základní vzdělávání

Základní vzdělávání se v České republice uskutečňuje v základních školách, v základních školách speciálních, ve víceletých gymnáziích a konzervatořích, v nichž žáci plní povinnou školní docházku. Dle mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání ISCED poskytují základní školy v České republice vzdělání na úrovni ISCED 1 (primární vzdělávání) a ISCED 2 (nižší sekundární vzdělávání).

Účelem základních škol je poskytování základního vzdělávání žákům, a to podle školních vzdělávacích programů. Tyto povinnosti jsou stanoveny v § 5 a 7 školského zákona. ČŠI v loňském školním roce zjistila, že 82,6 % škol tato zákonná ustanovení naplňuje. V 15,2 % základních škol nesplňuje školní vzdělávací program požadavek souladu s RVP ZV, celkem 1,5 % z hodnocených škol nezveřejnilo svůj ŠVP podle § 5 odst. 3 školského zákona. ČŠI vyhodnotila, že ve 4 % inspektovaných základních škol nebylo vzdělávání uskutečňováno podle deklarovaného školního vzdělávacího programu (§ 7 odst. 2 školského zákona).

Podpůrným nástrojem pro školy v oblasti tvorby a realizace školních vzdělávacích programů je systém InspIS ŠVP z rodiny produktů projektu NIQES. Tento systém nabízí školám komfortní prostředí, díky němuž může mít škola zajištěnu kontrolu správnosti svého ŠVP z hlediska souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem. Během školního roku 2014/2015 nabízela ČŠI pedagogům škol cyklus vzdělávacích seminářů, na nichž se mohli s tímto systémem seznámit a naučit se s ním pracovat.

Ve školním roce 2014/2015 byla v základních školách provedena inspekční činnost zaměřená na hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání žáků, a to podle realizovaných vzdělávacích programů. Dalšími oblastmi inspekční činnosti ČŠI (podle schváleného Plánu hlavních úkolů ČŠI na školní rok 2014/2015 a v reakci na aktuální problémy ve vzdělávací soustavě ČR) se staly tyto úkoly: kontrola zajištění bezpečnosti žáků ve školách, vzdělávání žáků v sociálně vyloučených lokalitách, vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem, provedení výběrového šetření výsledků vzdělávání žáků 9. ročníku ZŠ a víceletých gymnázií v oblasti přírodovědných a společenských věd elektronickou cestou prostřednictvím inspekčního systému elektronického testování InspIS SET.

Nedílnou součástí inspekční činnosti ČŠI je již dlouhodobě realizace mezinárodních šetření. V roce 2015 proběhlo šetření PISA 2015, v jehož rámci byla elektronickou cestou testována přírodovědná, matematická a čtenářská gramotnost a také týmové řešení problémových úloh. Další šetření, TIMSS 2015, ověřovalo znalosti žáků 4. tříd ZŠ v matematice a přírodovědě. Vedle hlavních sběrů byla v loňském roce provedena také pilotáž šetření PIRLS 2016 zaměřeného na testování čtenářské gramotnosti, které bude mít hlavní sběr dat ve školním roce 2015/2016.

V listopadu 2014 byla zveřejněna Národní zpráva z mezinárodního šetření počítačové a informační gramotnosti ICILS 2013⁸, na kterou navázalo konání regionálních seminářů pro odbornou veřejnost, a dále byly zahájeny přípravné práce na analytických publikacích mapujících silné a slabé stránky českých žáků. V rámci zapojení České republiky do mezinárodního šetření vyučování a učení TALIS 2013 navázalo na národní zprávu vydanou v červnu 2014 konání regionálních seminářů a zpracování analytické zprávy⁹. V roce 2015 na zjištění a doporučení z TALIS 2013 reaguje pilotní ověřování vzdělávacího programu pro ředitele základních škol. Tento vzdělávací program je vytvářen v rámci projektu Kompetence III, který je zaměřen na realizaci zapojení České republiky do ICILS 2013 a TALIS 2013.

Zástupci České školní inspekce se pravidelně účastní mezinárodních konferencí věnovaných problematice vzdělávání, včetně konferencí, v rámci kterých jsou prezentovány a dis-

8 Národní zpráva je dostupná na webových stránkách České školní inspekce (<http://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/ICILS>).

9 Obě publikace (národní zpráva a analytická publikace) jsou dostupné na webových stránkách České školní inspekce (<http://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/TALIS>).